

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΛΥΚΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017

Δημήτριος Σπαθάρας - Σχολικός Σύμβουλος Μαθηματικών • www.pe03.gr

Σύμφωνα με την 220473/Δ2/23-12-2016 εγκύκλιο του ΥΠ.Π.Ε.Θ., για την εφαρμογή του θεσμού των Δημιουργικών Εργασιών στα Γενικά Λύκεια κατά το σχολικό έτος 2016-2017, προβλέπονται οι ακόλουθες διαδικασίες:

Βήμα 1^ο

Αρχικά οι μαθητές του κάθε τμήματος δηλώνουν στον υπεύθυνο εκπαιδευτικό του τμήματος το μάθημα στο οποίο επιθυμούν να εκπονήσουν Δημιουργική Εργασία, καθώς και τις δυο εναλλακτικές επιλογές τους. Σχετικά είναι τα έντυπα: [Πίνακας Α1](#) και [Πίνακας Β1](#) τα οποία μπορεί να κάνει χρήση ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός του κάθε τμήματος στην Α' και Β' τάξη Λυκείου αντίστοιχα, για να καταγράψει τα ονόματα των μαθητών με τις επιλογές των μαθημάτων. Τα μαθήματα που επιλέγει ο μαθητής δηλώνονται με ιεραρχική προτίμηση: 1^η, 2^η, 3^η.

Βήμα 2^ο

Στη συνέχεια ο Σύλλογος Διδασκόντων ορίζει έναν ή δύο εκπαιδευτικούς για κάθε τάξη, ανάλογα με τον αριθμό των τμημάτων του σχολείου, ως υπεύθυνους της διαδικασίας των Δημιουργικών Εργασιών. (Υπεύθυνοι Δ.Ε.).

Βήμα 3^ο

Οι Υπεύθυνοι Δ.Ε. συγκεντρώνουν τα στοιχεία από τις δηλώσεις προτίμησης των μαθητών των τμημάτων της κάθε τάξης και τα ομαδοποιούν. Η ομαδοποίηση σε κάθε τάξη γίνεται αρχικά κατά θεματικό πυλώνα και μάθημα και στη συνέχεια κατά εκπαιδευτικό. Για τη διαδικασία αυτή χρήσιμα είναι τα έντυπα: [Πίνακας Α2](#) και [Πίνακας Β2](#)

Βήμα 4^ο

Ο Σύλλογος Διδασκόντων επικυρώνει την παραπάνω ομαδοποίηση και κατανομή των Δ.Ε. στους εκπαιδευτικούς. Ο ακριβής αριθμός των Δ.Ε. που επιβλέπει κάθε εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους καθορίζεται από τον ίδιο, ωστόσο δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μικρότερος των δέκα (10), παρά μόνο στην περίπτωση που είναι μικρότερος ο αριθμός των μαθητών που εκδηλώνουν σχετικό ενδιαφέρον. Σε κάθε περίπτωση, η τελική διευθέτηση της κατανομής του αριθμού των Δ.Ε. στους εκπαιδευτικούς εναπόκειται στον Σύλλογο Διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας. Στην περίπτωση που ορισμένα μαθήματα συγκεντρώνουν μεγαλύτερο αριθμό μαθητών από αυτόν που μπορούν να εποπτεύσουν οι διδάσκοντες, ο Σύλλογος ανακατανέμει τους μαθητές, με κριτήριο τις εναλλακτικές προτιμήσεις τους και την καλύτερη δυνατή εποπτεία των Δ.Ε. Στο τέλος αυτής της διαδικασίας, κάθε εκπαιδευτικός καταρτίζει έναν πίνακα, για κάθε ένα από τα μαθήματα που διδάσκει, στον οποίο αναγράφονται τα ονόματα των μαθητών των οποίων τις εργασίες θα συντονίσει. Σχετικά είναι τα έντυπα: [Πίνακας Α3](#) και [Πίνακας Β3](#)

Βήμα 5^ο

Στη συνέχεια οι εκπαιδευτικοί κοινοποιούν στους μαθητές τους προτεινόμενα θέματα Δ.Ε. σε καθένα από τα μαθήματά τους, με βάση την ύλη που θα έχει διδαχθεί μέχρι και την ημερομηνία εκπόνησης των Δ.Ε. Για παράδειγμα, στα μαθηματικά Α' και Β' τάξης ΓΕΛ, ενδεικτικά προτεινόμενα θέματα μπορείτε να δείτε εδώ:

<http://www.pe03.gr/dimiourgikes-ergasies>

Οι μαθητές είτε επιλέγουν από τα προτεινόμενα θέματα είτε προτείνουν οι ίδιοι εναλλακτικά θέματα, τα οποία και συμφωνούνται με τον διδάσκοντα. Τελικά συμπληρώνονται τα έντυπα: [Πίνακας Α3](#) και [Πίνακας Β3](#) με τους τίτλους των θεμάτων των Δ.Ε. που αντιστοιχούν στους μαθητές.

Βήμα 6^ο

Οι εκπαιδευτικοί διανέμουν, συμπληρωμένο, το [«Σχέδιο για την Προετοιμασία Εκπόνησης Δ.Ε.»](#), σε κάθε μαθητή του οποίου θα εποπτεύσουν την εργασία. Το έντυπο αυτό περιλαμβάνει τον τίτλο της Δ.Ε., τις λέξεις κλειδιά, το σκοπό, το μάθημα-κεφάλαιο-ενότητα, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και ενδεικτικό διδακτικό υλικό-πηγές. Διανέμουν επίσης και τις [«Κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων αξιολόγησης ατομικής Δ.Ε.»](#) ή τις [«Κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων αξιολόγησης ομαδικής Δ.Ε.»](#), ανάλογα με τη μορφή της εργασίας που εκπονεί ο κάθε μαθητής.

Βήμα 7^ο

Με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων επιλέγονται και ορίζονται ως «Ημέρες Δ.Ε.» δύο ημέρες μέσα στο σχολικό έτος, κατά προτίμηση στην αρχή του δευτέρου τετραμήνου, μεταξύ των οποίων μεσολαβεί τουλάχιστον μία εβδομάδα και όχι περισσότερες από τρεις εβδομάδες. Οι ημέρες αυτές αφιερώνονται αποκλειστικά στην προπαρασκευή (1η ημέρα) και στη σύνθεση (2η ημέρα) των Δ.Ε. και κατά τη διάρκεια αυτών δεν εφαρμόζεται το ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων στις Α' και Β' τάξεις. Η Γ' τάξη λειτουργεί κανονικά. Από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής θεμάτων, όπως περιγράφεται παραπάνω, και μέχρι την 1^η ημέρα εκπόνησης των Δ.Ε. μεσολαβεί τουλάχιστον μία εβδομάδα και όχι περισσότερες από δέκα ημέρες.

Βήμα 8^ο

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό που έχει γίνει από τον Σύλλογο Διδασκόντων, με βάση τους δύο θεματικούς πυλώνες και τους παρόντες κατά ημέρα διδάσκοντες, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές τους ανακατανέμονται σε «μεικτά» τμήματα στις αίθουσες, ανάλογα με το μάθημα και τον πυλώνα που έχουν επιλέξει, με ευθύνη των Υπευθύνων Δ.Ε. Δημιουργούνται έτσι «μεικτά» τμήματα μαθητών ανά τάξη, τα οποία όμως σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνουν αριθμητικά τη νόμιμη σύνθεση των τμημάτων του Λυκείου. Σχετικό είναι το έντυπο: [Διάγραμμα Δ.Ε.](#) Κατά τις δύο ημέρες εκπόνησης των Δ.Ε. αναπροσαρμόζεται το ωρολόγιο πρόγραμμα των τάξεων Α' και Β', χωρίς να διαταράσσεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της Γ' τάξης, και πάντως όχι ως προς τον αριθμό των διδακτικών ωρών των εκπαιδευτικών, παρά μόνο ως προς την κατανομή τους κατά τη διάρκεια της ημέρας.

1^η Ημέρα εκπόνησης ΔΕ: Προπαρασκευή (7 διδακτικές ώρες)

Αφού ληφθούν παρουσίες κατά τμήμα και σύμφωνα με το τροποποιημένο ωρολόγιο πρόγραμμα, οι εκπαιδευτικοί αναλαμβάνουν τα «μεικτά» τμήματα, εποπτεύουν/συντονίζουν το σύνολο του τμήματος και υποστηρίζουν ειδικότερα τις ομάδες των μαθητών που έχουν αναλάβει εργασίες υπό την δική τους επίβλεψη. Λαμβάνεται μέριμνα ώστε ο εκπαιδευτικός της αίθουσας να έχει ενημερωθεί για τα θέματα όλων των Δ.Ε. που εκπονούνται από τους μαθητές του «μεικτού» τμήματος, ώστε να είναι σε θέση να ασκεί εποπτεία. Σε κάθε αίθουσα όπου εκπονείται Δ.Ε., θα υπάρχει μια έντυπη κατάσταση με τα ονοματεπώνυμα των μαθητών του «μεικτού» τμήματος, στην οποία θα σημειώνονται οι παρουσίες για κάθε διδακτική ώρα. Με βάση τα παρουσιολόγια αυτά ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός κάθε τμήματος θα καταχωρίσει στο τέλος της ημέρας τις τυχόν απουσίες. Τα διαλείμματα για τις δύο ημέρες των Δ.Ε. καθορίζονται με σχετική απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων. Ο εκπαιδευτικός που παρίσταται στην αίθουσα κατά την πρώτη διδακτική ώρα δίνει στους μαθητές/ομάδες το [«Σχέδιο για την εκπόνηση Δ.Ε.»](#) Οι μαθητές και μαθήτριες συνεργάζονται και επεξεργάζονται το υλικό που τους έχει χορηγηθεί καθώς και το υλικό που έχουν αναζητήσει οι ίδιοι. Κατά την τελευταία διδακτική ώρα γίνεται συζήτηση-ανατροφοδότηση μεταξύ των μαθητών του μεικτού τμήματος. Με το πέρας της πρώτης ημέρας οι μαθητές και μαθήτριες θα έχουν ολοκληρώσει την αναζήτηση, ταξινόμηση και επεξεργασία του υλικού τους και θα έχουν συμπληρώσει το [«Σχέδιο για την εκπόνηση Δ.Ε.»](#) που αφορά την 1η φάση, το οποίο θα παραδώσουν στον εκπαιδευτικό της αίθουσας και, μέσω αυτού, στον επιβλέποντα εκπαιδευτικό, προκειμένου να το ολοκληρώσουν κατά τη δεύτερη ημέρα της σύνθεσης της εργασίας τους.

Βήμα 9^ο

2^η Ημέρα εκπόνησης ΔΕ: Σύνθεση-Παρουσίαση (7 διδακτικές ώρες)

Αφού καταγραφούν οι απουσίες, όπως την 1^η ημέρα, οι μαθητές και μαθήτριες λαμβάνουν το [«Σχέδιο για την εκπόνηση Δ.Ε.»](#) που είχαν συμπληρώσει την 1^η ημέρα, συνεχίζουν την εργασία τους, συνεργάζονται μεταξύ τους και με τους διδάσκοντες, ακολουθώντας πάντοτε τις οδηγίες που τους έχουν δοθεί, προκειμένου, αξιοποιώντας το ερευνητικό ή άλλο υλικό που έχει επιλεγεί και ταξινομηθεί, να το συνθέσουν και να συντάξουν μια πραγματεία, να κατασκευάσουν ένα τέχνημα, να φιλοτεχνήσουν μια καλλιτεχνική εργασία ή να δημιουργήσουν μια συλλογή. Οι μαθητές πρέπει να συντάξουν μια [«Ερευνητική Αναφορά»](#), κυρίως όταν η τελική παρουσίαση είναι σε μορφή γραπτού κειμένου. Στο τέλος της δεύτερης ημέρας διατίθεται 1-1,5 διδακτική ώρα, ανάλογα με τον αριθμό των εργασιών, ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να παρουσιάσουν τις εργασίες τους στην τάξη. Εναλλακτικά, εφόσον υπάρχει η δυνατότητα, η παρουσίαση μπορεί να γίνεται σε ειδική εκδήλωση κατά τάξη ή κατά σχολείο, η οποία αποφασίζεται από τον Σύλλογο των Διδασκόντων. Οι εργασίες αυτές μπορούν επίσης να δημοσιεύονται (σε περίληψη ή σε πλήρη μορφή) ή να δημοσιοποιούνται με όποιον άλλο τρόπο κριθεί πρόσφορος.

Βήμα 10^ο

Οι υποχρεωτικές δημιουργικές εργασίες αξιολογούνται και βαθμολογούνται από τον οικείο διδάσκοντα. Συνεκτιμώνται στην αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή στο αντίστοιχο μάθημα, για το τετράμηνο κατά το οποίο κατατίθενται, μόνο εφόσον αποτιμηθούν θετικά. Στην περίπτωση που μία δημιουργική εργασία καλύπτει και άλλα συγγενή μαθήματα που διδάσκονται από τον ίδιο εκπαιδευτικό ή άλλους εκπαιδευτικούς, η εργασία λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση του μαθητή και στα μαθήματα αυτά και βαθμολογείται μετά από συνεργασία των οικείων διδασκόντων. Εάν πρόκειται για συλλογική εργασία, αυτή λαμβάνεται υπόψη το ίδιο για όλους τους μαθητές που συμμετείχαν σε αυτή. Γενικότερα, η αξιολόγηση της Δ.Ε. γίνεται περιγραφικά με [«Κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων»](#). Οι κλίμακες αυτές είναι ενδεικτικές, αναφέρονται είτε σε [Ομαδική](#), είτε σε [Ατομική](#) εργασία και, πάντως, υπηρετούν την αναγκαιότητα της παρώθησης των μαθητών προς τη βέλτιστη διαμόρφωση της παραδοτέας εργασίας τους. Αντίγραφο όλων των Δημιουργικών Εργασιών τοποθετείται στον φάκελο εκπαιδευτικών επιδόσεων και δραστηριοτήτων μαθητή, εάν αυτός υπάρχει, και όπου δεν υπάρχει ενημερώνονται με ευθύνη του εκπαιδευτικού που παρακολουθεί την εργασία όλοι οι διδάσκοντες στο ίδιο τμήμα για τη συμπληρωματική αυτή δραστηριότητα κάθε μαθητή.